

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ

Волошанівська Т.В.

студентка,

Інститут прокуратури та слідства

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЖІНОЧА ЗЛОЧИННІСТЬ: ПРИЧИНИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Жінка – чарівне творіння на землі, сповнене ніжності і милосердя, вона – берегиня домашнього вогнища, яка втілює в собі найкращі чесноти суспільства; вона дарує життя та майбутнє світу. Але на сьогоднішній день, як свідчить практика, існує парадоксальне явище – вона втрачає все те, що робить її такою, все частіше жінка стає здатною на тяжкі злочини, вчинені з особливим цинізмом і жорстокістю.

Розгляд питання жіночої злочинності було започатковано класиками, зокрема Ч. Ломброзо, який у своїй роботі «Жінка злочинниця та повія» висвітлював дане явище [1]. Значний внесок щодо сутності жіночої злочинності зробили Ю.М. Антонян, М.І. Бажанов, О.М. Бандурка, В.С. Батиргарєєва, А.Б. Блага, А.А. Габіані, В.О. Глушков, В.В. Голіна, Б.М. Головкін, М.М. Голоднюк, І.М. Даньшин, О.М. Джужа, В.М. Зирянов, А.Ф. Зелінський, В.С. Зеленецький та ін.

Злочинність жінок відрізняється від злочинності чоловіків кількісними показниками, характером злочинів та їх наслідками, способами і знаряддями здійснення, роллю, яку виконують при цьому жінки, вибором жертви злочинного посягання, впливом на їх правопорушення сімейно-побутових і супутніх обставин. Ці особливості пов'язані з історично обумовленим місцем жінки у системі суспільних відносин, її соціальною роллю, біологічними і психологічними властивостями. Зрозуміло, що соціальні умови, спосіб життя і ролі жінок змінюються, у зв'язку з чим змінюються характер і способи їх злочинної поведінки [2].

Жіноча злочинність – це сукупність злочинів, що вчиняються особами жіночої статі на певній території за певний проміжок часу. Можна назвати дві сфери суспільного життя, де жіноча кримінальна

активність виявляється найяскравіше. По-перше, це сфера побуту, де жінок штовхають на вчинення злочину негативні обставини сімейно-шлюбних, родинних і сусідських стосунків. У цій сфері жінки здебільшого вчиняють такі насильницькі злочини, як: вбивство, у тому числі своєї новонародженої дитини, нанесення тілесних ушкоджень і хуліганство. По-друге, це сфера, де жінка виконує свої професійні функції, передусім такі, які пов'язані з можливістю вільного доступу до матеріальних цінностей. Це, насамперед: сфера торгівлі, громадського харчування, медицини, освіти, банківська сфера, легка промисловість. Жінки найчастіше вчиняють такі корисливі злочини: розкрадання майна, привласнення, розтрата або зловживання посадовим становищем, обман покупців, хабарництво та ін. Зростає і число крадіжок особистого майна та шахрайств [3].

Останніми роками спостерігається помітна криміналізація прекрасної половини населення України. Якщо в 1992 році було притягнуто до кримінальної відповідальності 29 тис. жінок, то у 1996 р. – понад 59 тис., тобто вдвічі більше. У 2010 році ця цифра становила 73 тис. жінок. І з кожним наступним роком ми спостерігаємо невтішну тенденцію зростання жіночої злочинності [4].

Рівень жіночої злочинності значно нижчий за чоловічу і її питома вага у структурі злочинності в цілому становить приблизно 17 %. За даними статистики МВС України у 2011 році відсоток жіночої злочинності у суспільстві коливався в межах 12,7-13,9 % від усієї злочинності. Торік питома вага виявлених жінок, які вчинили злочин становила – 28571 (у процентному відношенні 13,6 %), за поточний рік – 25019 (12,8)[5].

Необхідно вказати на особливості характеру злочинів та структури жіночої злочинності. Так, переважна більшість жінок, які скоїли злочин мешкають у містах (приблизно 3/4). У сільській місцевості ними найчастіше вчиняються крадіжки. Останніми роками число злочинів, вчинених жінками у співучасті має тенденцію до зростання, причому їх роль стає вагомішою, а подекуди – і вирішальною.

Щодо корисливо-насильницьких злочинів (вбивства з корисливих мотивів, грабежі, розбійні напади), то вони хоча й не характерні у суто жіночому виконанні, але й їх кількість останнім часом збільшується. Причому спостерігається їх вчинення з особливою агресивністю та жорстокістю.

У зв'язку із значним поширенням проституції і загальним падінням моралі зростає кількість таких злочинів, як зараження іншої особи венеричною хворобою, у т. ч. ВІЛ/СНІД і вбивство своєї матір'ю новонародженої дитини.

Основну масу злочинниць, які перебувають у місцях позбавлення волі, становлять жінки віком від 20 до 40 років (більш

як 70%), що пов'язано зі зміною соціального статусу жінок, їх соціальною незахищеністю, безробіттям, посадовим становищем та становищем у сім'ї. Понад третина жінок одружені, інші – незаміжні або вдови. Для жінок-злочинниць характерна середня і середня спеціальна освіта (до 80%). Зростає кількість злочинниць, які мають вищу освіту. Переважна більшість жінок працездатні (до арешту працювало понад 40% злочинниць). Серед них робітниці і працівниці у галузі сільського господарства становлять близько 40%; незначна кількість службовців і тих, хто навчається. Збільшується група злочинниць, які працюють у сфері підприємницької діяльності,

Серед засуджених збільшується частка іноземок і осіб без громадянства, що пояснюється, зокрема, нелегальною міграцією та транзитним положенням України щодо країн західної Європи.

Що стосується кримінально-правових рис засуджених жінок, то частка раніш судимих – близько 70%. Переважній більшості засуджених призначено покарання у виді позбавлення волі від одного до п'яти років.

Однією з найбільш поширених морально-психологічних рис жінок-злочинниць є алкогольна і наркотична залежність, що призводить до соціальної деградація особи, формування стійкої психології паразитизму, яка веде до нових злочинів. Більшість із засуджених, особливо неодноразово, втрачає зв'язок із сім'єю, дітьми, роботою, не має житла, взагалі засобів до існування[6].

У кримінологічній літературі зазначається, що головними негативними явищами, з якими пов'язана жіноча злочинність та її різновиди, є: зростання напруженості у суспільстві, конфліктності і ворожнечі між людьми; поширення таких явищ, як пияцтво, алкоголізм, аморальність, наркоманія, проституція, бродяжництво, жебрацтво тощо; істотне послаблення основних соціальних інститутів і у першу чергу сім'ї; більш інтенсивна участь жінок у суспільному виробництві.

Несприятлива соціально-економічна обстановка в Україні, аморалізм, проституція, бродяжництво, жебрацтво, психічні і соматичні захворювання та інші негативні явища, на жаль, все більше уражають жінку.

Злочинність жінок обумовлюється: значно більшою і дедалі зростаючою активністю жінок у суспільному виробництві й соціальному житті як наслідок емансипації; набуттям жінками чоловічих рис, “захоплення” керівних позицій (окремі дослідники передрікають настання в недалекому майбутньому ери матриархату); біологічними чинниками, які впливають на психіку жінки і призводять до протиправної поведінки (вагітність і післяпологовий період); значним послаблення основних соціальних інститутів і насамперед сім'ї; поширенням серед жінок наркоманії, алкоголізму,

проституції, бродяжництва; впливом на стабільну жіночу психіку через конфліктність у суспільстві.

До числа негативних тенденцій жіночої злочинності відносять: зростання тяжких та особливо тяжких злочинів у структурі жіночої злочинності; зростання професіоналізму та організованості жіночої злочинності (виявлено кілька організованих злочинних угруповань, якими керують жінки); за все більшою кількістю показників жіноча злочинність відповідає чоловічій[7].

На підставі вищезазначеного можна зробити висновок, що однією з найважливіших умов досягнення успіху в попередженні злочинності в даній сфері є якісно інше становище суспільства. Тобто жінка повинна відчувати принципово інший життєвий статус – перш за все, матері і дружини. Також держава повинна забезпечити фінансову, матеріальну допомогу та соціальну підтримку, надати можливість жінці заробляти, отримати більш високу кваліфікацію. Попередження жіночої злочинності дозволить зміцнити законність і правопорядок в нашій державі, очистити моральну атмосферу в суспільстві та поліпшити виховання підростаючого покоління.

Список використаних джерел:

1. Ломброзо Ч. Жінка злочинниця і повія: видавництво А. А. Торби, 1991. – 224 с.
2. Ю. Ф. Иванов., О. М. Джужа., Навч. посібник. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2006. – 264 с.
3. Інтернет ресурс: http://mobile.pidruchniki.ws/1211070849682/pravo/profilaktika_zlochiv_vchinyayutsya_zhinkami.
4. Інтернет ресурс: http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=80%3A2011-10-03-17-25-44&catid=17%3A5&Itemid=13&lang=ru.
5. Інтернет ресурс: <http://mvs.gov.ua/mvs/doccatalog/document?id=813149>.
6. Богатирьов І.Г. та ін.; за заг. ред. О.М. Джужи: підручник. – К.: Атіка., – 2011. – 718 с.
7. Інтернет ресурс: http://zaochka.net/catalog_p_11_p_22.html.